

Judendomens inriktningar och högtider

Tre inriktningar inom judendomen

Reformjudendom

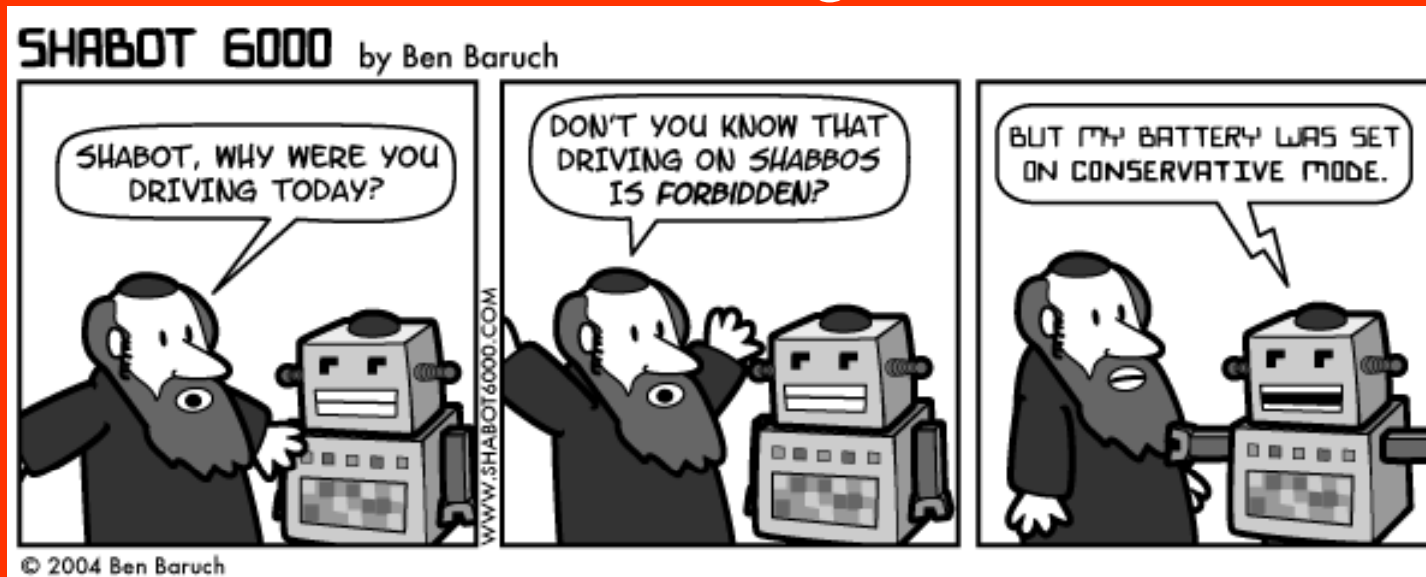
Anser att man skall anpassa religionen till det nutida samhället, viktigt att vara en god människa, inte alltid följa judisk lag – halacha.

Ortodox judendom

Anser att man skall leva efter den
judiska lagen (Halacha)

Konservativ judendom

Anser att man skall leva ett judiskt liv enligt Halcha, men tolka guds lag på nya sätt, positiva till modern kultur.

Exempel på skillnader mellan riktningarna inom judendomen

Vikten av det hebreiska språket i församlingslivet:

Ortodoxa judar Alltid det hebreiska språket

Konservativa judar Blandat

Reformjudar Det lokala språket

Nödvändighet att ta 12 – Bar/bat Mitsva

Ortodoxa judar Helt nödvändigt. (Ej bat Mitsva)

Konservativa judar Tillämpar reglerna ganska hårt

Reformjudar Inte alls nödvändigt

KOSHER

Kosher -den får ätas: Tillåtet

Treifa: Förbjudet

Tredje mosebok 11:1

Ej blanda mjölk- och fiskprodukter vid tillagning.

Ej blanda kött- och mjölkprodukter

Ej äta gris och blodmat

Ej skaldjur och musslor

Ej rovfåglar

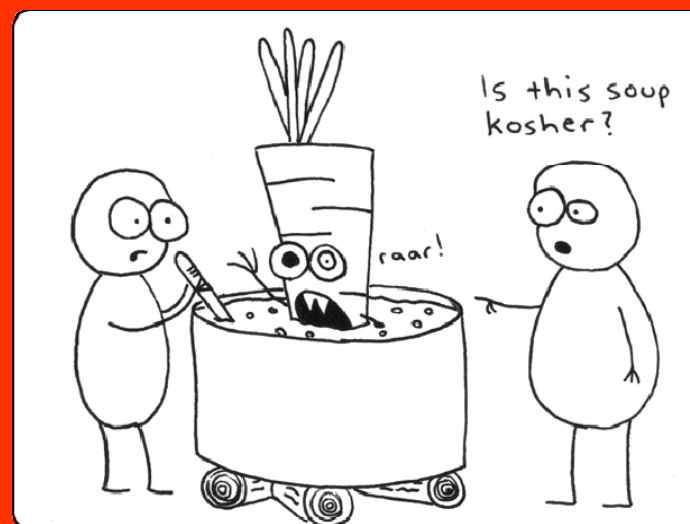
Ej vin, bröd och mjölk som tillverkats av icke-judar.

Olika uppsättning av köksutrustning

Rituel slakt, salta så blodet dras ur, undersöka att djuret är friskt, samt ta bort höftnerv.

Kniven ska vara dubbel så lång som strupen på djuret.

Sabbatsår

The Soup Mince © 2002 Bob Peck

http://www.koupin.com/

Filmklipp, 4.49

Exempel på skillnader mellan riktningarna inom judendomen

Tillämpning av kosherreglerna:

Ortodoxa judarnas regler

Väldigt strikta

Konservativa judarnas

Tillämpar reglerna ganska hårt

Reformjudarnas syn på reglerna

Väldigt liberal

Exempel på skillnader mellan riktningarna inom judendomen

Syn på om män och kvinnor ska vara åtskilda i församlingslivet:

Ortodoxa judar

Strikt åtskilt

Konservativa judar

Varierande grad av åtskildhet i vissa församlingar

Reformjudar

Blandat

Synen på att bära kipah:

Ortodoxa judar: Alltid

Konservativa judar: Varierar

Reformjudar: Ej nödvändigt

Judendomens högtider

Pesach - påsk

Veckofesten

Lövhyddohögtiden

Sabbaten

Rosh Hashana

Jom kipur

Brit Mila

Bar/Bat Mitsva

Alla högtider börjar på kvällen, eftersom att judarna anser att dagen börjar då, snarare än vid midnatt.

Sabbaten

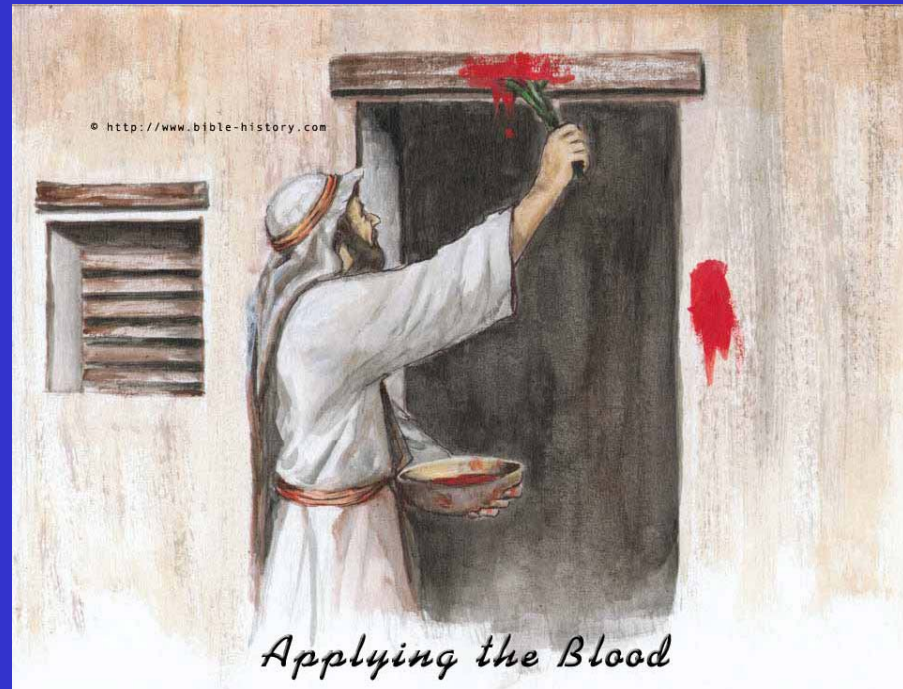
- Fredagkväll till lördag (som är arbetsfri).
- Minnas skapelsen & befrielsen från Egypten.
- I hemmet inleds firandet med att husmodern tänder de två sabbatsljusen.
- Föräldrarna välsignar sina barn under en måltid och läser en bön över en bägare vin; därefter bryts brödet

Challabröd

Pesach - Den judiska påsken

- Passover – gå förbi
- Firar uttåget från Egypten
- Städa bort jäst bröd.
- Gömma Matzah

Pesach - Den judiska påsken

- Charoses - Murbruk
- Persilja – Hopp om nytt liv....doppas i...
- Saltvatten – Bittra tårar
- Ägg – Hårt liv, oskuld
- Lammben – Påskalammet
- Bittra örter – Hårt liv...doppas i Charoses.
- Fyra glas vin – Skålar för frihet

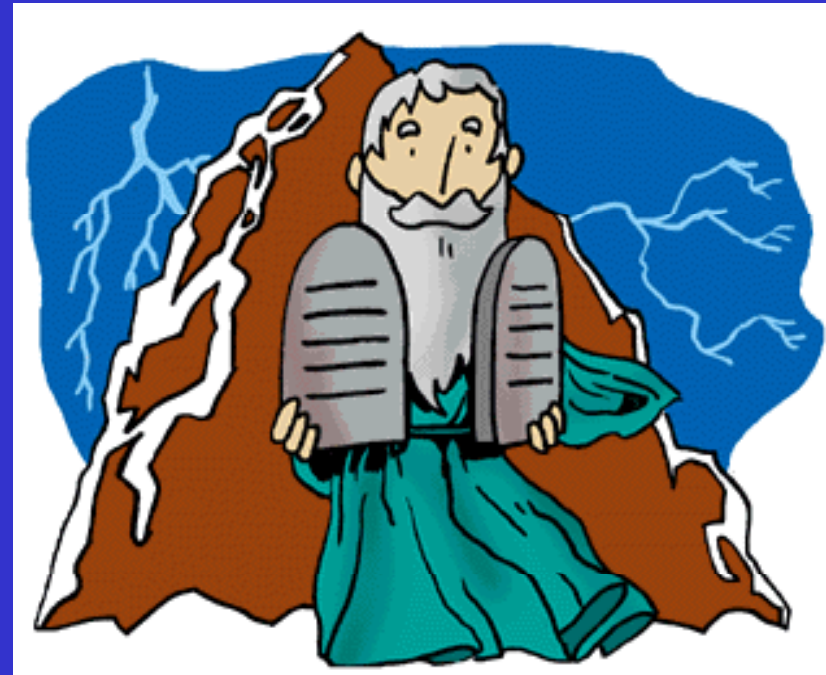
Pesach - Den judiska påsken

- Tom plats
- Fyra frågor (Haggada boken)
 1. Varför äter vi osyrat bröd?
 2. Varför äter vi bittra örter?
 3. Varför doppar vi två ggr?
 4. Varför får vi ha kuddar?

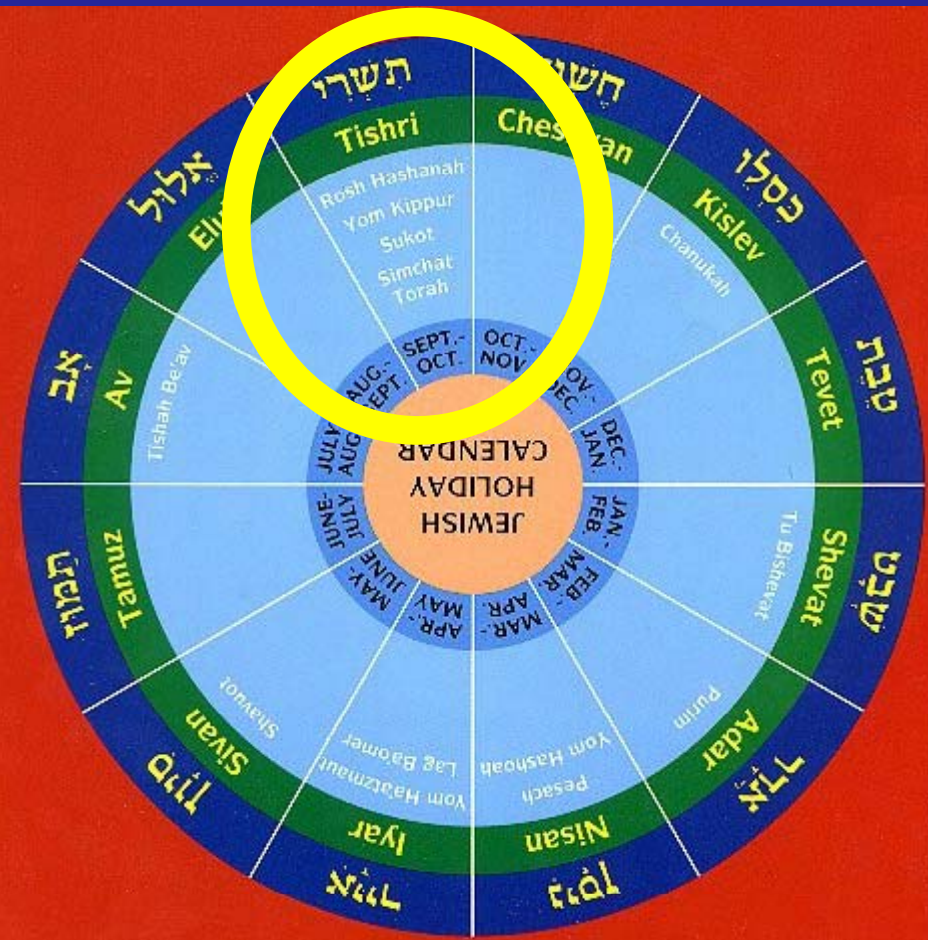
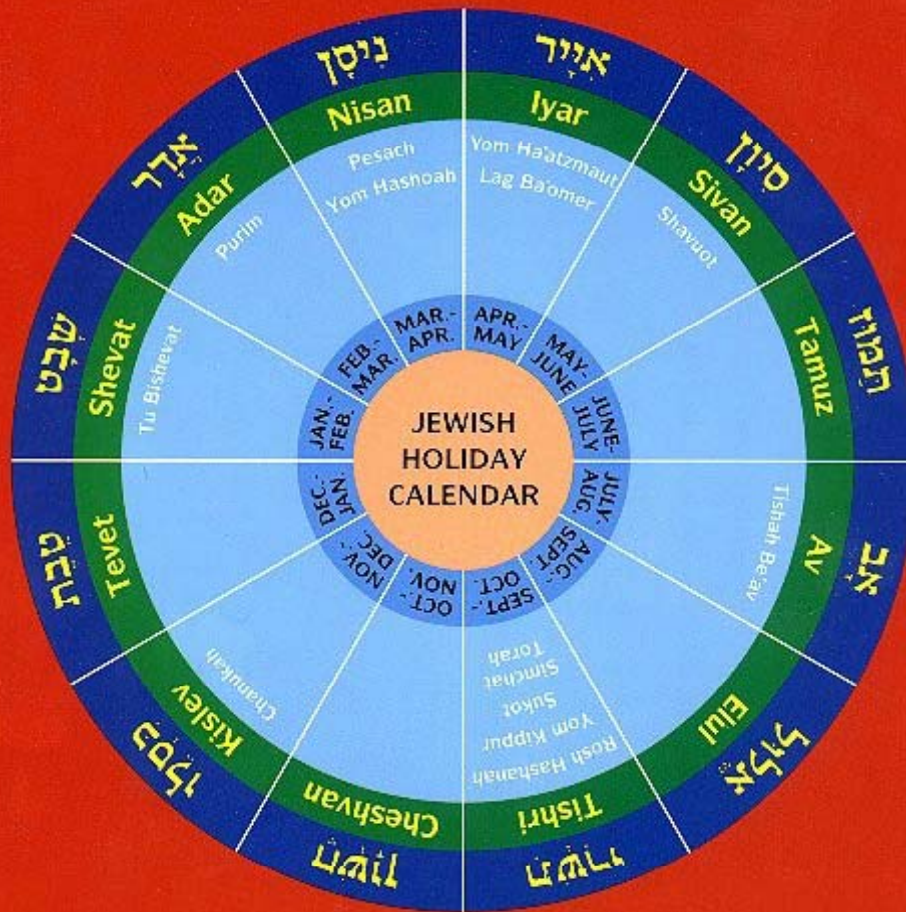

Veckofesten - Shavuot

På denna högtid firar man att Moses fick lagen på Sinaiberg. Och ortodoxa Judar läser ur Tora.

Judisk höst

Rosh Hashana

- Nyår
- Shofarnhorn.
- äter söta saker för att hoppas på ett sött nästa år.
- Rosh Hashana inleder 10 dagar av eftertanke.
- Gärningarna skrivs in i livets bok, men det finns tid att ångra sig.

Judisk höst

Jom Kippur

- **Avslutar de tio dagarna av eftertanke och sista dagen att ångra sig.**

Förr

- Syndabock

Idag

- Fasta och be böner
- Alltid viktigt att sina medmänniskor och Gud om förlåtelse. Man kan nu bryta löften som man lovat under året.
- Under djupt allvar tänker man tillbaka på det år som gått och vad man kan ha gjort för fel och misstag. .
- Man lovar Gud att försöka bli en bättre människa nästa år.
- Man börjar att förebereda nästa höst högtid - sukkot

Lövhyddohögtiden

- Skördefest
- Ökenvandringen
- Hyddor med tak bestående av löv under bar himmel.

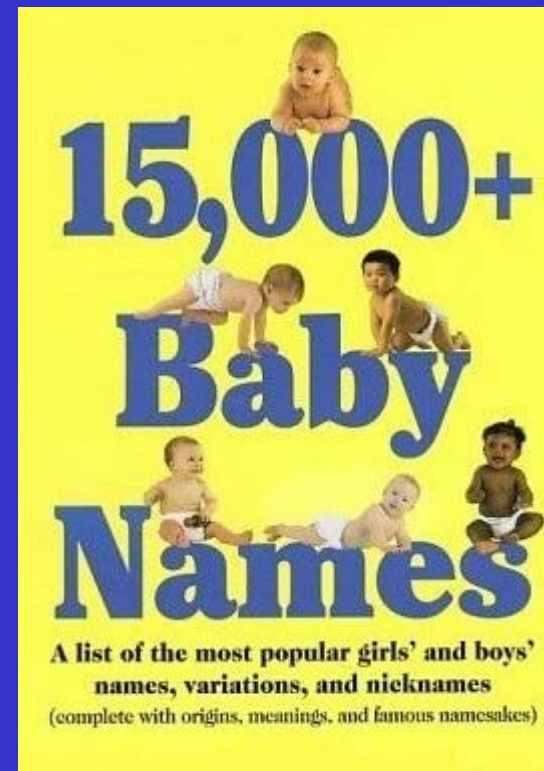
Hur får en judisk pojke sitt namn?

- Under Brit Mila – omskärelseceremonin, 8 dagar efter födseln.
- Elia
- Varje judisk barn har tre föräldrar – mamma, pappa och Gud.

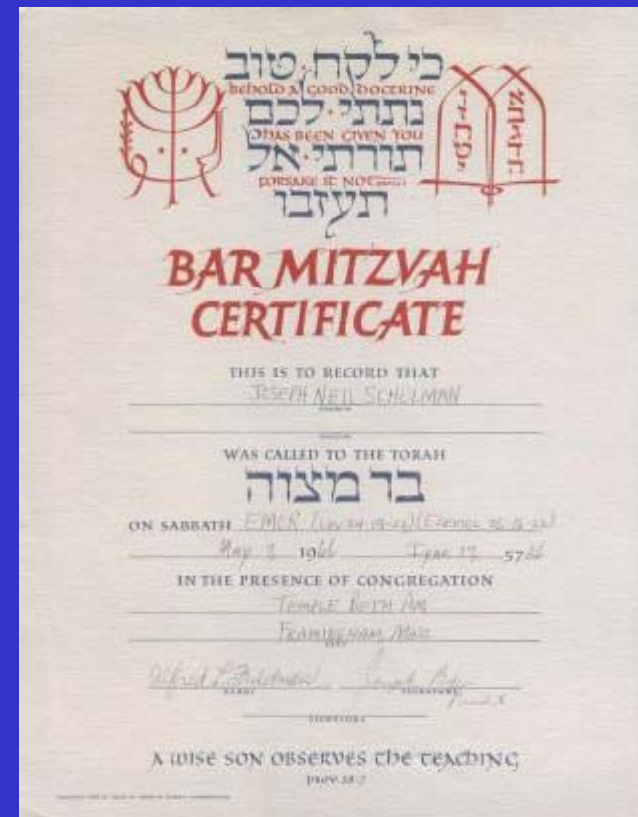
Hur får en judisk flicka sitt namn?

- fadern tar henne till Synagogan på den första sabbaten efter hennes födelse.
- En rabbin nämner hennes namn.

Bar Mitzva – Budets son

- När pojken blir vuxen (13 år) och han hedrar detta genom att läsa ur Toran i en gudstjänst.
- Bar Mitzva föregås av ett års studier i judendom.
- Man lär sig knyta tefellin.

Bat mitzva – Budets dotter

- Flickorna blir vuxna vid 12 års ålder och blir Bat Mitzva.
- Flickorna får läsa ur skrifterna och profeterna under gudstjänsten.

Judisk syn på döden 14.05

Livet efter döden

- Döden är en del av livet. Livet följs av ett andligt tillstånd. Men man betonar LIVET. Livet förs vidare av barn och barnbarn

Dödshjälp

- Läkare får inte påskynda döden, men får sluta att förhindra döden.

Begravning

- Begravning ska ske så snart som möjligt, alla döda behandlas likadant.
- Man ska försöka få de sörjande till ett vardagsliv så snart som möjligt.

Själv mord

Egentligen fel, men man accepterar det.

Några viktiga symboler och ting.

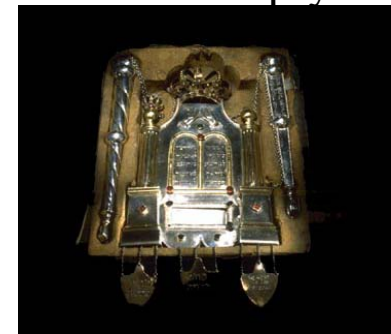
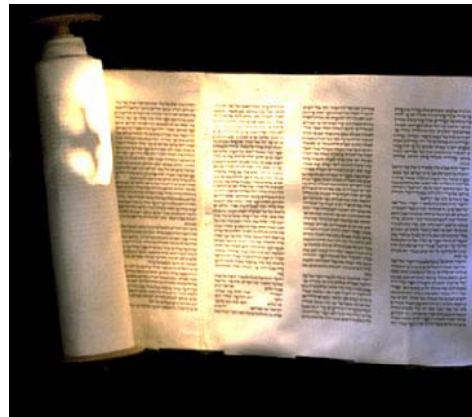
Mezuza

Mantel och stavprydnader

tefillin

Sköld och pekare

Toramantel

Torarullen är när den ej används iförd ett vackert dekorerat tygfodral kallat toramantel. Det förekommer även att fodralet är tillverkat av trä.

Stavprydnader

Toran har i regel prydnader av silver på den övre delen av stavarna. Dessa prydnader är ofta försedda med klockor, som pinglar när torarullen bärs i procession i synagogan

Torasköld

Toraskölden hängs på framsidan av torarullen utanpå toramanteln med kedjor från stavarna. Den är i allmänhet av silver.

Torapekare

Torans textark får ej beröras med fingrarna. För att kunna följa raderna vid läsningen användes därför en pekare. Den har oftast formen av en hand med utsträckt pekfinger. Smal och spiraliknande, vanligen av silver, var den förr ofta besatt med ädelstenar. Med en silverkedja hängs pekaren över torastavarna som extra prydnad.